

საქართველოს სტრატეგიული კვლევებისა და განვითარების ცენტრი
THE CENTER FOR STRATEGIC RESEARCH AND DEVELOPMENT OF GEORGIA

თემის განვითარების ქსელური პროგრამა
COMMUNITY DEVELOPMENT NETWORK PROGRAM

2006-2010

თბილისი

„არც წაწი ვარჯა,
რომ წოცხა ი მკვდარს ეძვავსო,
იყოს სოფე ინი და სოფე ისოვო არა იზრუნო!“

ნ. ბრიათაძე

პროგრამა განხორციელდა "ოქსფამ-ნოვიბ"-ის და "იიდ"-ის ფინანსური მხარდაჭერით
© საქართველოს სტრატეგიული კვლევებისა და განვითარების ცენტრი

წინასიტყვაობა

INTRODUCTION

გამოცემის მიზანია მოკლედ გაგაცნოთ ჩვენი ორგანიზაციის ერთ-ერთი ქსელური პროგრამის - „თემის განვითარება“ ყველაზე თვალსაჩინო მიღწევები და წარმატებები.

„საქართველოს სტრატეგიული კვლევების და განვითარების ცენტრი“ 1998 წლიდან საქართველოს რეგიონებში სამოქალაქო ინსტიტუტების ფორმირებასა და გაძლიერებაზე მუშაობს. ამ მიმართულების მნიშვნელოვანი კომპონენტია ადგილობრივი ლიდერების საინიციატივო ჯგუფების შექმნა/გაძლიერება და მოსახლეობის გააქტიურება, რაც, თავის მხრივ, ადგილობრივი პრობლემების ეფექტურად გადაჭრის გზას წარმოადგენს.

2006 წლიდან ცენტრი განსაკუთრებულ ყურადღებას უთმობს სოფლის ახალგაზრდობას, რაც ადგილებზე ახალგაზრდული სათემო ჯგუფების ფორმირებას და გაძლიერებას მოიაზრებს. სათემო ახალგაზრდულ ცენტრებს (საც) პროგრამა უწევს ფინანსურ და ტექნიკურ დახმარებას, რათა მათ, თავის მხრივ, ხელი შეუწყონ სოფლის მოსახლეობის (განსაკუთრებით ახალგაზრდების) მიერ საკუთარი შესაძლებლობების რეალიზებას და ადგილებზე არსებული რესურსის მობილიზებით, ადგილობრივი პრობლემების უკეთ მოგვარებას.

თემის განვითარების ქსელური პროგრამა ერთიანი მიდგომითა და სტრატეგიით მიმდინარეობს კახეთისა და გურიის რეგიონების 6 მუნიციპალიტეტში (ოზურგეთის, ჩოხატაურის, სიღნაღის, ლაგოდეხის, თელავისა და ყვარლის მუნიციპალიტეტები). ადგილებზე პროგრამის საქმიანობა ადგილობრივი პარტნიორი ორგანიზაციების: საქართველოს დემოკრატიული განვითარების კავშირი (ქ. ოზურგეთი) და საქართველოს სამოქალაქო განვითარების ასოციაცია (ქ. ლაგოდეხი) დახმარებით ხორციელდება.

ამ ეტაპზე პროგრამა ინტენსიურად მიმდინარეობს კახეთის და გურიის რეგიონის 17 თემში (სოფელი ან დაბა), სადაც ადგილებზე უკვე ფორმირებულია და აქტიურად ფუნქციონირებს ადგილობრივი ახალგაზრდებისგან დაკომპლექტებული სათემო ცენტრები, პროგრამის ხელშეწყობით და ფინანსური დახმარებით კი არაერთი სხვადასხვა პროექტია განხორციელებული დამატებით 5 თემში.

პროგრამის ფარგლებში შექმნილმა ახალგაზრდულმა ცენტრებმა წლების მანძილზე მუშაობის შედეგად დაამტკიცეს, რომ წარმოადგენენ ახალგაზრდა ლიდერების გამოვლენის, გამოცდილების და ცოდნის დაგროვების, სოფლებში მოქალაქეთა გააქტიურების და გადწვევების მიღების პროცესში ჩართვის ერთ-ერთ წარმატებულ საშუალებას.

The purpose of this publication is to provide a brief overview of one of the network programs of the Center for Strategic Research and Development of Georgia (CSRDG) - the Community Development Program which, in our view, has achieved quite important results and success.

Since 1998, CSRDG works for formation and empowerment of civil society institutions in the regions of Georgia and important part of the direction is development of community groups from local leaders and promoting participation of local population in solving problems in their villages.

Since 2006, the center pays special attention to the youth in the community that has been reflected in formation and empowerment of youth community centers (CYCs) in the villages. For this purpose the CSRDG provides CYC with technical-informational and financial (ongoing funding and grants) support. The formation of such groups in the villages promotes the realization of the local population's (especially young people's) capacity to solve local problems using local resources.

With common strategy and approach the Community development program takes place in 6 municipalities (Ozurgeti, Chokhatauri, Signagi, Lagodekhi, Telavi and Kvareli municipalities) of Guria and Kakheti regions. The program is implemented in cooperation with local partners: the Georgian Democratic Development Union (Ozurgeti) and the Georgian Civil Development Association (Lagodekhi).

At this stage the program intensively works in 17 communities (villages) of Guria and Kakheti regions, where local Community Youth Centers (CYCs) have already been formed and are currently operating. Besides, the Program supported and financed implementation of several different micro projects in 5 additional communities.

Throughout the years, CYCs proved to be an effective tool to identify local young leaders, to cumulate knowledge and experience, as well as to empower local populations for involvement in decision making processes.

პროგრამის დადებითი შედეგები

- ▶ ადგილებზე გამოიკვეთა ახალგაზრდა ლიდერები. პროგრამის ფარგლებში ტრენინგების, კონსულტაციების და პროექტების განხორციელების გზით ამ ლიდერებმა შეიძინეს ორგანიზაციის მართვისათვის საჭირო უნარ-ჩვევები, აქტიურად თანამშრომლობენ მოსახლეობასთან და სხვა საზოგადოებრივ ორგანიზაციებთან, თვითმმართველობასა და მედიასთან, ისინი აშკარად ანგარიშგასაწევ ძალად ჩამოყალიბდნენ.

POSITIVE RESULTS OF THE PROGRAM

- ▶ Local leaders were identified. As a result of trainings, consultations and project implementation activities the local leaders developed necessary management skills and are actively cooperating with the population, other civic organizations, self-government bodies and media. They turned into a force that has to be taken into account.

2006 წლიდან დღემდე სამიზნე სოფლების 50-მდე ახალგაზრდამ გაიარა ტრენინგები ისეთ საკითხებზე, როგორცაა: გუნდური მუშაობა და ლიდერობა, ეფექტური კომუნიკაციის უნარები; თემთან მუშაობის მეთოდები; პროექტების დაგეგმვა და წერა; ორგანიზაციული განვითარება და მართვის უნარები; მოხალისეთა მართვა; თვითშეფასების მეთოდები და სოციალური მენარმეობა. გარდა ამ საკითხებისა, ჩატარდა სემინარები მთელ რიგ საკითხებზე: საზოგადოებრივი ორგანიზაციები და მათი განვითარების პერსპექტივები საქართველოში; ნარჩენების მართვა; გენდერული თანასწორობა; ადგილობრივი თვითმმართველობა და ბიუჯეტირების პროცესი; მინის პრივატიზების საკითხები და სხვა.

During the period from 2006 up to now, about 50 young people from target villages went through trainings conducted on the following topics: team work and leadership; effective communication skills; community work skills; project planning and writing; organization development and management skills; self-evaluation methods and social entrepreneurship. Besides, seminars have been conducted on the following topics: social organizations and their development prospects in Georgia; waste management; gender equality; local self-governments and budgeting processes; land privatization issues etc.

▶ სათემო ახალგაზრდული ცენტრი გახდა ადგილი (ერთ-ერთი, ხშირად ერთადერთიც კი, ნათელი წერტილი სოფლისათვის), სადაც მოსახლეობისათვის ხელმისაწვდომია კომპიუტერული სწავლება, ინტერნეტი, სხვადასხვა თანამედროვე ლიტერატურა და ინფორმაცია, ასევე საჭირო დოკუმენტაციის/საბუთების ასლის დამზადება და სხვა ტიპის მომსახურებები, არაფორმალური განათლების მიღება (ცეკვის, უცხო ენის კლასები, საკვირაო და სკოლამდელი ასაკის ბავშვთა წრე, ჭრა-კერვის კურსები, ტრენაჟორებით ვარჯიში და ა.შ.).

▶ The Community Youth Centers turned into a place (one of few and often the only place) in the villages where local population can receive access to computer training, internet, different types of modern literature and information as well as access to different services, such as preparation of necessary documents/copies of documents and informal education (dance classes, foreign language classes, Sunday schools, different groups for children of pre-school age, dressmaking courses, gym apparatus etc.).

მარტო 2008-2010 წლებში სათემო ცენტრებში კომპიუტერული კურსი გაიარა 1440-მა ადამიანმა, ხოლო ინტერნეტით მოსარგებლეთა რიცხვმა 2500 შეადგინა.

ორგანიზაციის "პროგრესი" ერთ-ერთ საქმიანობას წარმოადგენს საზოგადოებისთვის კომპიუტერის შემსწავლელი კურსები და ინტერნეტ-სერვისი, რასაც უკვე მეხუთე წელია ახორციელებს. კომპიუტერული კურსების სხვადასხვა პროგრამები ამ პერიოდისთვის უფასოდ გაიარა 400-ზე მეტმა ადამიანმა, ასევე ინტერნეტ-სერვისით ისარგებლა 4500-ზე მეტმა პიროვნებამ.

ხუთი წლის უკან აღნიშნული სერვისების შეთავაზება ჩოხატაურის მოსახლეობისთვის, შეიძლება ითქვას, სიახლეს წარმოადგენდა, რაც დღესაც აქტუალურია.

ამ პერიოდში ორგანიზაციის ბაზაზე გადამზადდა 60-ზე მეტი სკოლის პედაგოგი, სხვადასხვა საჯარო სამსახურის 40-ზე მეტი თანამშრომელი, 10 ექიმი, საბანკო და კერძო სექტორში დასაქმებული 40-ზე მეტი ადამიანი, 35-ზე მეტი შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე და 60 სოციალურად დაუცველი პირი, ასევე სკოლის მოსწავლეები და ა.შ.

სათემო ორგანიზაციის "ლელი I" -ის ბაზაზე უკვე წელიწადნახევარია ფუნქციონირებს გამაჯანსაღებელი ცენტრი, რომელიც ჩამოყალიბდა „ქალთა სან-განათლება დაავადება ოსტეოპოროზის დროული პრევენციის მიზნით“ - პროექტის ფარგლებში. პროექტი დაფინანსდა „ქალთა ფონდის“, „ფონდი ტასოს“ და „სტრატეგიული კვლევებისა და განვითარების ცენტრის“ მიერ. პროექტის ფარგლებში 250-ზე მეტმა ქალმა გაიარა ლექცია-სემინარები დაავადება ოსტეოპოროზის და მისი პრე-

Only in 2008-2010, 1410 people took computer courses at Community Centers, while the number of internet users reached 2 500.

One of the activities of the youth organization "Progressi" is provision of computer courses and internet service. This organization has been involved in this activity for years. Since 2005 up to now, more than 400 people went through different kinds of computer courses, while more than 4 500 people used internet services.

Five years ago offering such services to Chokhatauri population was a novelty and now the demand is still high. During this period the organization retrained more than 60 school teachers, more than 40 employees of different public institutions, 10 doctors, more than 40 employees working in the banking and private sectors, more than 35 persons with disabilities and 60 socially vulnerable, as well as school pupils etc.

The Health Center of Community Organization "Leli I" was established within the framework of the project "Women's Education for Timely Prevention of Osteoporosis and has been operating for a year and a half. The Project was funded by the Women's Fund, Fund "Taso" and CSRDG. Within this

ვენციის გზების შესახებ. აქვე აღვნიშნავთ, რომ ამ შეხვედრებზევე ქალებს ექიმმა კონსულტაცია გაუწია არა მხოლოდ პროექტით გათვალისწინებულ საკითხებზე, არამედ მათთვის პრობლემურ დაავადებებზეც. სემინარებზე დამსწრე სამიზნე ჯგუფის ქალებისგან დაკომპლექტებული გამაჯანსაღებელ ცენტრში მოვარჯიშე ქალთა ჯგუფების საჭიროების მიხედვით შედგა ინდივიდუალური სავარჯიშო პროგრამა და ერთი წლის განმავლობაში 20-ზე მეტი დაავადებული ქალი ვარჯიშობდა ამ ცენტრში. ამ ქალბატონების გარდა, ტრენაჟორული დარბაზით სარგებლობს 40-ზე მეტი ქალბატონი, სოფლის ახალგაზრდები და მოსწავლეები (გოგონები და ვაჟები).

დარბაზით სარგებლობის მსურველებს სათემო ორგანიზაცია „ლელი I“, ყოველმხრივ უწყობს ხელს. გამაჯანსაღებელი ცენტრი კვირაში ექვსი დღის განმავლობაში დილის 10.00-დან საღამოს 18.00-მდე ღიაა. ადგილზე მუდმივად არის დარბაზში არსებულ ტრენაჟორებზე პასუხისმგებელი პირი და ტრენაჟორებით სარგებლობა ნებისმიერ მსურველს შეუძლია. გამაჯანსაღებელი ცენტრით დღემდე რამდენიმე ათეულმა ადამიანმა ისარგებლა და დღესაც ყოველ თვიურად აქტიურად ვარჯიშობს ოცამდე მსურველი.

ორგანიზაცია მუდმივად ზრუნავს გამაჯანსაღებელი ცენტრის განვითარებაზე და მომხმარებლისათვის კომფორტული გარემოს შექმნაზე.

მიმდინარეობს გამაჯანსაღებელი ცენტრის გასახდელის და საშხაპის სარემონტო სამუშაოები, რათა კიდევ უფრო კომფორტული გახდეს ცენტრის მომსახურება.

Project more than 250 women attended lectures/seminars about Osteoporosis and its prevention. It is worth to note that during these lectures the doctor provided consultations not only about the topic envisaged by the Project but also on other illnesses troubling the women. Groups of women were formed for exercising at the Health Center. Individual exercise programs were developed for the women, depending on their needs. During one year more than 20 women were exercising in the gym and more than 40 other women, youths and school pupils (girls and boys) were using the gym apparatus.

Community Organization "Leli I" provides maximum support to people willing to use the gym. The Health Center works 6 days a week, from 10.00 till 18.00. The person responsible for the gym equipment is always there and any person willing to use the gym apparatus can do so. The Health Center has been used by several dozens of people. Currently up to 20 people exercise there every month. The Community Organization tries to improve the Center and create comfortable environment for customers. At present refurbishment of the shower room and the locker room is going on in order to improve the service.

სოფელი ლალისყურის სათემო ცენტრი „ფლაგმანი“.

თელავის მუნიციპალიტეტის სოფელ ლალისყურში სულ 250-მდე ოჯახია, აქ 70-მდე მცირეწლოვანი ბავშვია, ხოლო მათგან 32 სკოლამდელი ასაკისაა. ამ სოფელში არ არის საბავშვო ბაღი. თავის დროზე არსებული სოფლის ბაღი ახლა უმოქმედოდაა და დაახლოებით 20 წელია რაც გაუქმდა. ჯერჯერობით, უახლეს მომავალში ბაღის აღდგენის არანაირი პერსპექტივა არ იკვეთება. აქვე დავძენთ, რომ სკოლამდელი აღზრდა მნიშვნელოვანი საფეხურია ბავშვთა აღზრდის პროცესში. ამას არა მხოლოდ მეცნიერული კვლევები ადასტურებს, ასევე ამ საკითხზე სათემო ცენტრის მიერ სოფელში ჩატარებული მოკვლევაც მიუთითებს, კერძოდ, გამოკითხვის შედეგად გაირკვა, რომ სკოლამდელი აღზრდის კურსის გავლის გარეშე ბავშვებს თანატოლებთან და მასწავლებელთან ურთიერთობის გამოცდილება არ აქვთ, სკოლაში მისვლისას უამრავ სიძნელეს აწყდებიან, რაც, საბოლოო ჯამში, ბავშვის სასწავლო პროცესს აფერხებს.

სოფელში გამოკვეთილი პრობლემის თუნდაც ნაწილობრივ მოგვარების მიზნით სათემო ცენტრის ბაზაზე ამოქმედდა სკოლამდელი აღზრდის კურსები. კურსებს ატარებს სპეციალობით სკოლამდელი აღზრდის მეთოდისტ-ფსიქოლოგი, ადგილობრივი სპეციალისტი. სკოლამდელთა საგანმანათლებლო პროგრამასა და პროგრამაზე „ნაბიჯ-ნაბიჯ“ დაყრდნობით. სამუშაო პირობებიდან გამომდინარე შედგენილია მინი პროგრამა რომელიც ითვალისწინებს: სხვადასხვა ინტერაქტიურ მეცადინეობებს თვალსაჩინო დიდაქტიკური მასალების გამოყენებით, მხიარულ ვარჯიშებს და მოძრავ თამაშებს. განსაკუთრებული ყურადღება ექცევა ბავშვების წერისათვის მომზადებასა და ხატვის უნარ-ჩვევების ჩამოყალიბებას. ამ ეტაპზე სკოლამდელი აღზრდის კურსებზე 14 ბავშვი დადის. ბავშვების სასწავლო პროგრამა საკმაოდ მრავალფეროვანია, სწავლობენ ხატვას, გაფერადებას, ფიგურების ამოცნობას და დალაგებას, ლექსებს და სიმღერებს. ასევე ეჩვენებიან ერთმანეთთან და მასწავლებელთან ურთიერთობას.

იმართება სხვადასხვა სახის საბავშვო ღონისძიებები, საბავშვო ესტაფეტები და ბავშვთა დაცვის დღისადმი მიძღვნილი ზეიმი. პერიოდულად იმართება საყვარელი მწერლებისადმი მიძღვნილი კონცერტებიც.

Community Center "Flagmani" of the Laliskuri village.

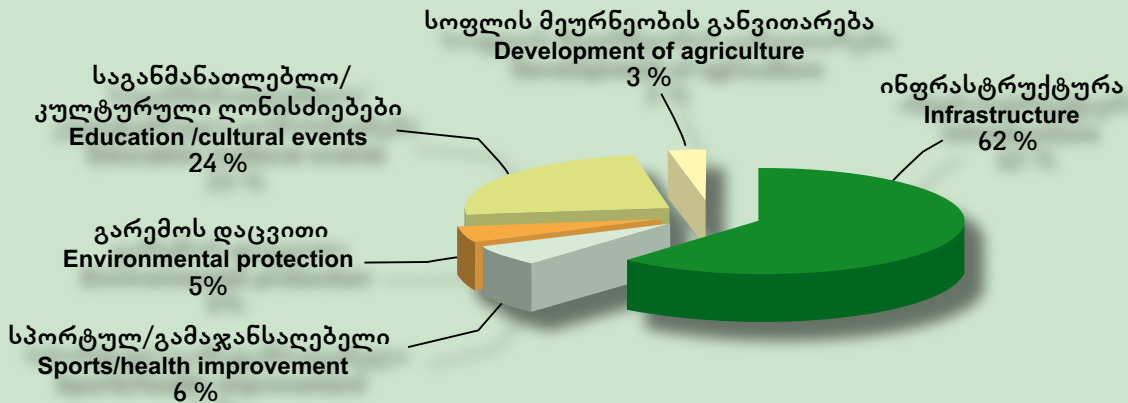
The population of the Laliskuri village of Telavi municipality consists only of 250 families including 70 young children. 32 of these children are under the school age. The village does not have a kindergarten. There was one about 20 years ago but it has not been operating since then. At present there are no prospects of restoring the kindergarten in the nearest future. Pre-school education is a very important stage in bringing up children. This has been proved by recent scientific research and the investigation carried out by the Community Center. Namely, the inquiry proved that children who do not go through pre-school education phase do not have an experience of communicating with their peers and teachers. After entering school they face many problems which eventually hinder the education process.

In order to address the identified problem at least partially, the pre-school education courses were organized at the Community Center. The course is delivered by a local specialist of pre-school education. A mini-program has been worked out based on the pre-school education program and the Step-by-Step program. It includes: different interactive lessons conducted with the help of visual didactic methods, entertaining exercises and active games. Special attention is paid to preparation of children for reading and writing and to development of drawing skills. At present 14 children of pre-school age attend these lessons. The teaching program is rather diverse. Besides, they get accustomed to communication with each other and teachers. The Center organizes different events for children, sports competitions and celebrations dedicated to the International Children's Day. From time to time concerts dedicated to favorite writers are organized.

- ▶ პროგრამის დაფინანსებით და თემის ჩართულობით სათემო ცენტრებმა ადგილობრივი მოსახლეობისთვის აქტუალური და მნიშვნელოვანი არა ერთი პრობლემა გადაჭრა.
- ▶ With the help of the Program financing and community involvement, Community Centers solved many urgent and important problems of the local population.

დიაგრამა №1 Chart
პროექტების თემატიკა Projects Priorities

კოხნარის თემი, ჩოხატაურის მუნიციპალიტეტის ერთ-ერთი ლამაზი და მიმზიდველი თემია, რომელიც რაიონული ცენტრიდან დაახლოებით 13 კილომეტრითაა დაშორებული. თემში დაახლოებით 546 კომლია და შედის შემდეგი სოფლები: ნაკადული, ბურნათი, ნიფნარი და თავად კოხნარი.

როგორც ზოგადად გურიის უმეტეს სოფელსა და თემში, აქაც უამრავი საყოფაცხოვრებო თუ ზოგადად სასოფლო პრობლემაა. ერთ-ერთი ასეთი პრობლემა გახლდათ სოფელ ნაკადულასა და სოფელ კოხნარას დამაკავშირებელი ხიდის არ არსებობა, ამ ორ სოფელს მხოლოდ მდინარეში ფეხით გასასვლელი გზა აკავშირებდა, სადაც მხოლოდ კარგ ამინდში თუ გაივლიდა კაცი, რადგან წვიმიანობის დროს ეს გზა კარგავდა თავის დანიშნულებას. არადა ეს 1 კმ-იანი გზა გაცილებით მოკლე და მოსახერხებელია ნაკადულ-კოხნარის მოსახლეობისათვის სოფელ ნიფნართან და აქედან უკვე ჩოხატაურის მუნიციპალიტეტის ცენტრთან დასაკავშირებლად, ვიდრე

Kokhnari Community of Chokhatauri municipality is one of the beautiful and attractive communities located about 13 km away from the regional center. The population consists of about 546 families living in the following villages: Nakaduli, Burnati, Tsipnari, and Kokhnari.

Like most of Guria villages, the community has huge number of problems. One of such problems was absence of a bridge between the villages Nakaduli and Kokhnari. The only way interconnecting the villages went through the river and became impassable in rainy weather. At the same time, this 1 km road was much shorter and more convenient for the village population to get to Chokhatauri municipal center because the bypass road was 9 km long. That's why the population preferred to use this road in order to get to St. George Chirch and school located in the Tsipnari village.

მეორე შემოვლითი 9 კმ-იანი გზა. ამიტომ მოსახლეობა ძირითადად ამ მოკლე გზას ირჩევდა სოფელ წიფნარში წმინდა გიორგის სახელობის ტაძარსა და საბაზო სკოლაში მისასვლელად.

მოსახლეობის არაერთი მცდელობა, საკუთარი ძალით აღედგინათ ხიდი, მოვარდნილი წვიმებისა და თოვლიანობის გამო, კრახით სრულდებოდა, ხელისუფლებისგან დახმარებაც (300 ლარი) ძალიან მწირი აღმოჩნდა ამ პრობლემის გადასაჭრელად. საბოლოოდ, ახალგაზრდული სათემო ცენტრის „კოხნარას“ სახელით „საქართველოს სტრატეგიული კვლევებისა და განვითარების ცენტრის“ კონკურსზე გამარჯვებული პროექტის ფარგლებში ნაკადულისა და კოხნარის შემაერთებელი გზაზე გაკეთდა 5 მ-იანი სიგანის მილხიდი, არა მხოლოდ ფეხით მოსიარულეთათვის, არამედ სატრანსპორტო საშუალებებისთვისაც. ამასთანავე გაიჭრა და მოიხრეშა ამ ხიდთან მისასვლელი ახალი 800 მეტრიანი გზაც. 40 წლიანი უხიდობის პრობლემა სათემო ცენტრის ძალისხმევით, მოსახლეობის აქტიური მონაწილეობითა და ადგილობრივი ხელისუფლების დახმარებით, როგორც იქნა გადაიჭრა.

Several times the local population tried to restore the bridge but all their efforts were in vain due to heavy rains and snow. The government assistance (GEL 300) was not enough to solve the problem. The Community Youth Center "Kokhnari" won the mini-project competition announced by the CSRDG. A 5 meter bridge was built interconnecting the Nakaduli and Kokhnari villages. The bridge can be used not only by pedestrians but also by vehicles. Besides, new 800 m access road to the bridge was cut and covered with gravel. Thanks to the Community Center's efforts, active participation of the population and assistance of the local government the 40 year old problem was finally solved.

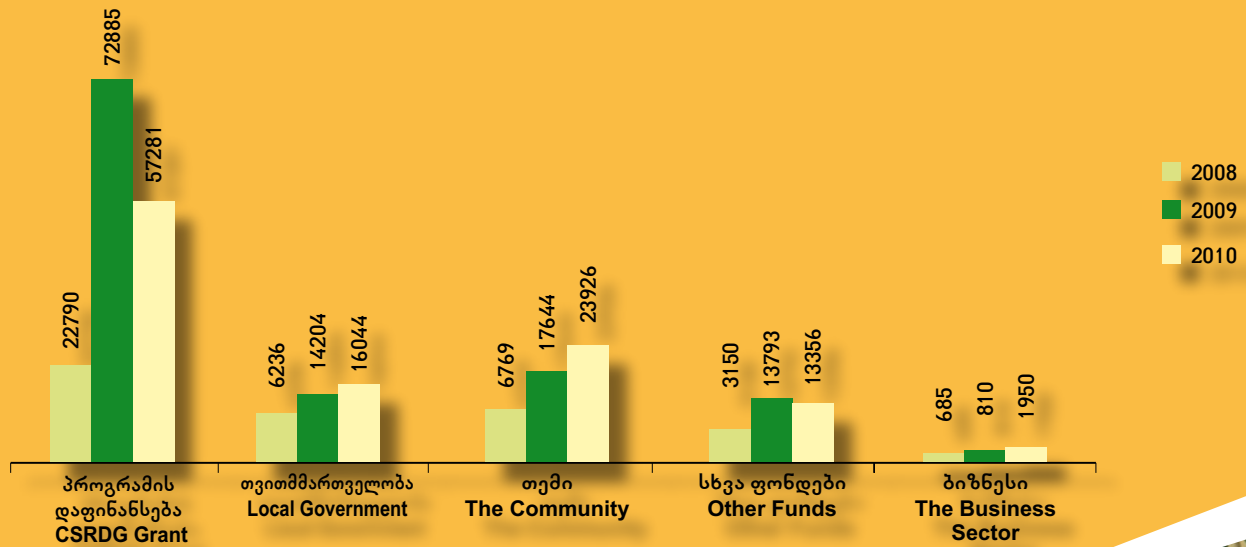
- ▶ მნიშვნელოვანია, რომ სათემო ცენტრებმა ადგილობრივი პრობლემების მოსაგვარებლად შექმლეს ფინანსების მოპოვება არა მხოლოდ პროგრამის ფარგლებში გამოცხადებული კონკურსებიდან, არამედ მოსახლეობიდან, თვითმმართველობებიდან და სხვა ფონდებიდანაც. ნიშანდობლივია, რომ წლების მიხედვით სხვა წყაროებიდან დაფინანსების მოპოვების დინამიკა მზარდია (დიაგრამა 2).
- ▶ It is important that Community Centers managed to raise funds necessary for solving local problems. The funds were raised not only from the funding provided for within the program but also from the population, self-government and other foundations. It is worth to note that the amount of funds raised from other sources is growing every year (Chart №2).

დიაგრამა №2 Chart

დაფინანსების წყაროები ლარებში
(დინამიკა წლების მიხედვით)

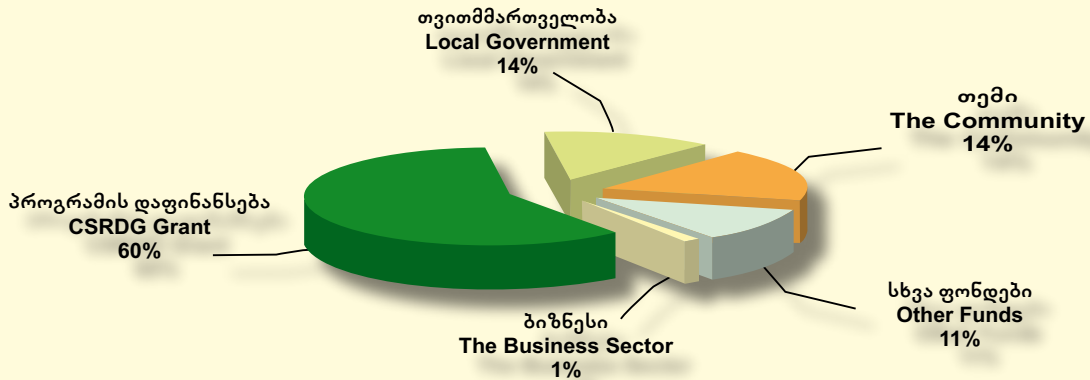
Funds in GEL
(Dynamics shown by years)

დიაგრამა №3 Chart

დაფინანსების წყაროების განაწილება ლარებში
(2008-2010 წ.წ.)

Distribution of funds from different sources in GEL
(For 2008-2010)

2006 წლიდან დღემდე პროგრამის დაფინანსებით განხორციელდა 201 პროექტი, მოსარგებლეთა რაოდენობა შეადგინდა 160 878 ადამიანი, ხოლო პროექტში მონაწილეები 10 050.

STARTING FROM 2006 UP TO NOW THE 201 PROJECTS WERE IMPLEMENTED WITH THE PROGRAM FINANCING. THE NUMBER OF BENEFICIARIES REACHED 160 878, WHILE THE NUMBER OF PROJECT PARTICIPANTS EQUALED TO 10 050.

▶ სათემო ცენტრები გახდნენ ცნობადი საკუთარ თემში, სოფელში და მათ მოსახლეობის დიდი ნდობა მოიპოვეს, ეს უკანასკნელი კი მართლაც ძალიან რთულად მისაღწევია.

▶ Community Centers have become well known at their communities and villages and gained considerable trust of the population which was really very difficult to achieve.

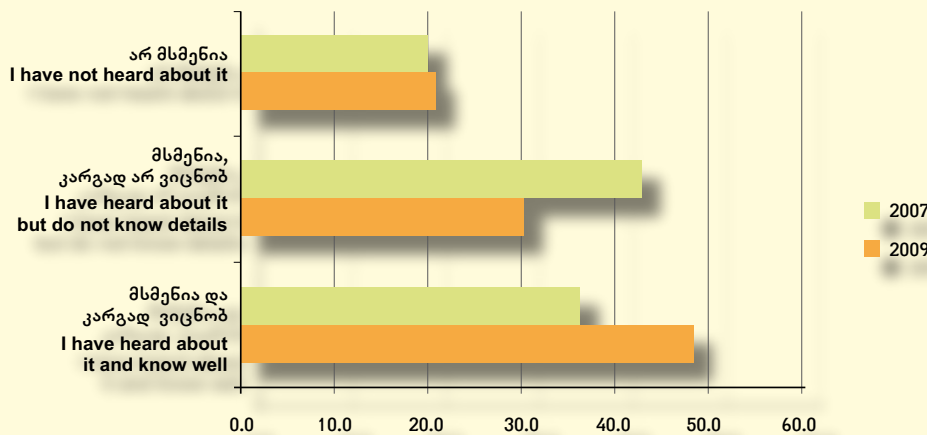
2007 და 2009, 2010 წლებში პროგრამის ფარგლებში 3-ჯერ ჩატარებული მოსახლეობის გამოკითხვის შედეგების მიხედვით სათემო ცენტრების ცნობადობამ საშუალოდ 80% შეადგინა, თუმცა ზოგიერთი ცენტრისათვის ეს მაჩვენებელი 100% იყო, ხოლო მათი მუშაობის კმაყოფილების ხარისხის მაჩვენებელმა 95%-ს მიაღწია.

According to the public surveys conducted in 2007, 2009 and 2010 within this Program, in average 80% of the population was informed about Community Centers, although in case of some Community Centers this parameter reached 100% and the level of satisfaction with their work was 95%.

დიაგრამა №4 Chart

სათემო ცენტრების ცნობადობა – 2007-2009 წლების პროცენტული მონაცემების შედარება

The population's awareness about community centers - 2007-2009 Comparison of % data

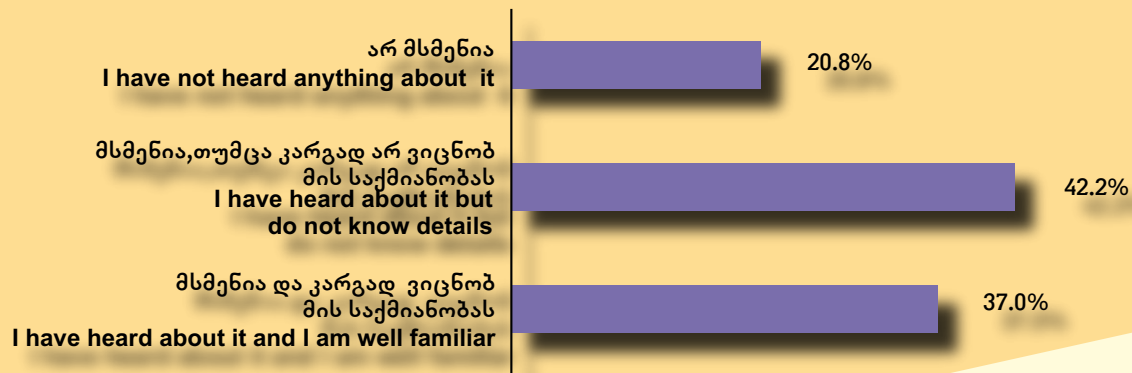

2010 წლის გამოკითხვის შედეგები

გსმენიათ თუ არა რაიმე თქვენს სოფელში არსებული სათემო ახალგაზრდული ცენტრის შესახებ?

Results of 2010 Survey

Have you Heard anything about the Youth Community Center working in your village?

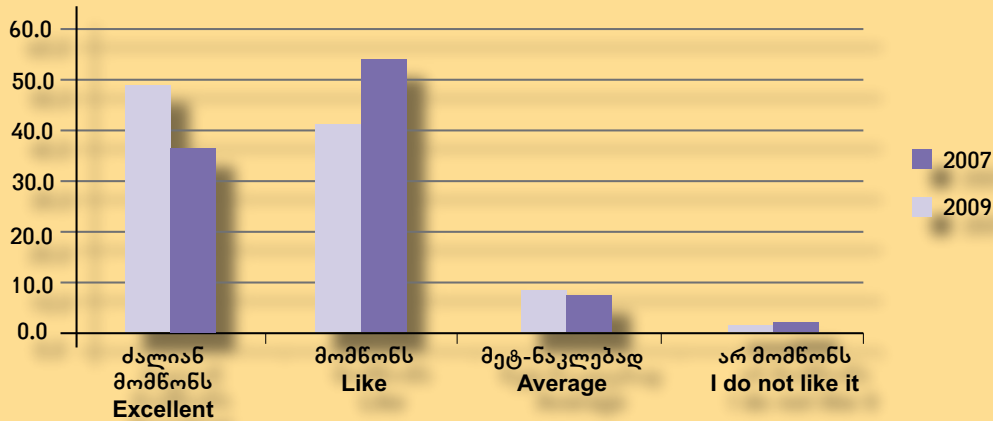
დიაგრამა №5 Chart
 სათემო ცენტრებით
 კმაყოფილების ხარისხი
 Level of Satisfaction

რამდენად მოგწონთ ცენტრის საქმიანობა?
 (%-ული მაჩვენებელი)

How do you like the Center's activity? (%)

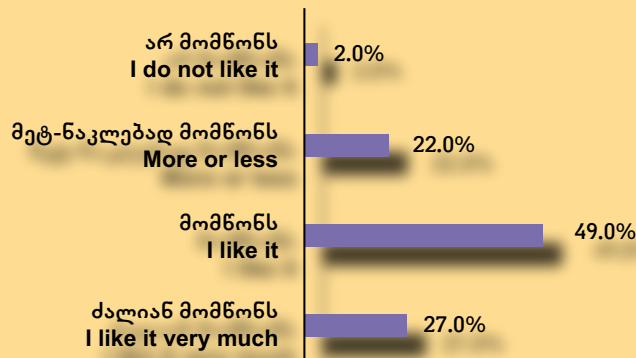
2007-2009 წლების კვლევის შედეგები

Results of 2007-2009 Survey

2010 წლის კვლევის შედეგები

Results of 2010 Survey

- ▶ სათემო ცენტრები სხვა ორგანიზაციებისა და პროგრამებისათვის დასაყრდენ ძალად და რესურსად იქცნენ და მათ შეძლეს სხვა საზოგადოებრივ ორგანიზაციებთან ერთად განეხორციელებინათ პროექტები.

პროექტი „განათლება ყველა ბავშვისთვის ხელმისაწვდომი უნდა იყოს“ ორგანიზაცია „ახალგაზრდა პედაგოგთა კავშირმა“ და ახალგაზრდულმა ორგანიზაციამ „პროგრესი“ ერთად განახორციელეს. „გადავარჩინოთ ბავშვები“ ფედერაციის მიერ დაფინანსებული ამ პროექტის მიზანი იყო ჩოხატაურის მუნიციპალიტეტში განსაკუთრებული საჭიროებების მქონე ბავშვების გამოკვლევა და შესწავლა, ინკლუზიური სწავლების მეთოდით მათთვის განათლების მიცემა და სხვადასხვა სკოლებში ინტეგრაცია. პროექტის ფარგლებში შეისწავლეს 92 ბავშვი. მოკვლევის შედეგად გამოვლენილი პრობლემების მოსაგვარებლად ორგანიზაცია „პროგრესმა“ და „აკპამ“ იზრუნეს ადგილობრივი მუნიციპალიტეტის მასშტაბით სოციალურად დაუცველი ფენების, განსაკუთრებული საჭიროებების მქონე ბავშვების ინტეგრაციის დაცვაზე.

ინტერესების დაცვის შედეგად:

- ჩოხატაურის მუნიციპალიტეტის 2009 წლის ბიუჯეტში გათვალისწინებულ იქნა 4 ფენილკეტონურიით დაავადებული ბავშვის კვება (დაფინანსება 10,000 ლ.). ბავშვები მარაგდებოდნენ მათთვის საჭირო სპეციფიკური ცილაგამოცლილი საკვებით.
- სიღარიბის ზღვარს ქვემოთ მყოფ 20 შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე ბავშვისათვის მომზადდა სასკოლო წიგნებით უზრუნველყოფის პროგრამა (დაფინანსება 1,200 ლ.);
- 12 სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე ბავშვი ჩაერთო სკოლის სასწავლო პროცესში, მათთვის მომზადდა ინდივიდუალური სასწავლო გეგმები;
- 20 შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე ბავშვი ინტეგრირებულია ახალგაზრდული ცენტრის სხვადასხვა კლუბებში (დებატ-კლუბი, ეკო-კლუბი და კომპიუტერული სასწავლო კურსები).

- ▶ Community Centers and their leaders turned into a reliable resource for other civic organizations and developmental programs. They managed to implement projects in cooperation with other civic organizations.

The Project "Accessible Education for all Children" was jointly implemented by the Association of Young Teachers and the Youth Organization "Progressi".

The goal of this Project financed by "Save the Children" was to study the situation of children with special needs, to give them education through inclusive teaching method and integrate them in different schools. The investigation covered 92 children. In order to solve the problems identified during this investigation, the Youth Organization "Progressi" and AYT carried out certain work to protect the interests of socially vulnerable population - children with special needs.

As a result of this work:

- A provision was made in the budget of Chikhatauri municipality for 2009 in order to finance nutrition of 4 children suffering from phenylketonuria (GEL 10 000). The children received special protein free food products.
- A special program was developed to supply school textbooks for 20 children with special needs who live below the poverty level (GEL 1 200);
- Individual curriculums were prepared for 12 children with special needs in order to include them into the school education process;
- 20 children with limited abilities joined different clubs (a Debate Club, an Ecology Club and computer courses) operating on the base of "Progressi".

ფონდი „ღია საზოგადოება – საქართველოს“ მიერ დაფინანსებული საქართველოს დემოკრატიული განვითარების კავშირის მიერ განხორციელებული პროექტის - „საზოგადოებრივი ბარიერი თუ დემოკრატიის მოთხოვნა“ - მიზანი იყო ოზურგეთის მუნიციპალიტეტის ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოთა წარმომადგენლებს, გადაწყვეტილების მიღების პროცესში, გაეთვალისწინებინათ მოსახლეობის აზრი და ყოფითი ინტერესები, რაც ამავდროულად გულისხმობდა ხელისუფლებაზე საზოგადოებრივი კონტროლის მექანიზმების დანერგვას.

პროექტის ადგილებზე დასაყრდენი ძალა გახლდათ სოფლებში არსებული სათემო ახალგაზრდული ცენტრები; მათ სანყის ეტაპზე ჩაუტარდათ ტრენინგები თვითმმართველობების კანონმდებლობაზე და ბიუჯეტის ფორმირების საკითხებზე. შვიდივე სამიზნე სოფელში განხორციელდა პრობლემების კვლევა, მოენყო მოსახლეობასთან საჯარო შეხვედრები, პრიორიტეტულ პრობლემებზე მომზადდა დასკვნები და საბიუჯეტო განაცხადები, რაც, დაფინანსების მოპოვების მიზნით, წარედგინა ადგილობრივ მუნიციპალიტეტებს.. აღნიშნული საქმიანობის შედეგად, ახალგაზრდული ცენტრის წევრებმა უფრო ღრმად შეისწავლეს მუნიციპალიტეტთან ურთიერთობის წესები და მეთოდები, თუ რა პრინციპით იხარჯება მათ სოფლებზე გამოყოფილი თანხა და თუ როგორაა შესაძლებელი ამ თანხების ხარჯვისა და მუნიციპალიტეტის მიერ შესასრულებელი საქმიანობის კონტროლი.

პროექტის შედეგად, თითოეული სოფლის მინიმუმ 2 პრობლემის მოგვარებაზე განაცხადები წარედგინა ოზურგეთის მუნიციპალიტეტს (ანუ ჯამში 14 განაცხადი) და მუნიციპალიტეტმა ისინი დააფინანსა. ეს პროექტები ამ ეტაპისათვის უკვე დასრულებულია. აღსანიშნავია, რომ ამ პროექტების განხორციელების პროცესის მონიტორინგში აქტიურად მონაწილეობდნენ ახალგაზრდული სათემო ცენტრების წევრები, განსხვავებით სხვა, არასამიზნე სოფლებში მიმდინარე მუნიციპალური პროექტებისა, ეს პროექტები საკმაოდ ხარისხიანად შესრულდა.

The Project "Public Barrier or Demand for Democracy" was funded by the "Open Society - Georgia" Foundation and implemented by the Democratic Development Union of Georgia. The goal of the project was to make sure that representatives of the local self-government of Ozurgeti municipality take into account the opinions and needs of the local population during the decision making process which at the same time implied establishment of a mechanism for public control over the government.

Local Community Youth Centers formed in the villages acted as the main resources for the project implementation. At the initial stage members of the CYCs received training in self-government legislation and budgeting. Current problems were investigated and public meetings were organized in all seven target villages (were CYCs have been formed); conclusions and budget applications were prepared concerning the priority problems and submitted to the local municipalities. As a result of these activities members of the CYCs improved their knowledge of rules and methods of cooperating with municipalities, the principles based on which funds allocated for their villages were spent and methods of controlling municipal expenses and operation.

ოზურგეთის საზოგადოებრივმა ორგანიზაციამ „სტუდენტურ ახალგაზრდულმა სათათბირო“, ახალგაზრდულ ცენტრ „პროგრესთან“ ერთად (ჩოხატაური) განახორციელა პროექტი - „ჩვენ შეგვიძლია შევცვალოთ“ - იგი ორიენტირებული გახლდათ 2010 წლის 30 მაისის ადგილობრივი თვითმმართველობის არჩევნების პოპულარიზაციაზე. პროექტით განსაკუთრებული ყურადღება ექცეოდა სოფლად მცხოვრებ ამომრჩევლებს. ამ პროექტის გეოგრაფიული არეალი მოიცავდა მხოლოდ ოზურგეთისა და ჩოხატაურის მუნიციპალიტეტს, კერძოდ, იმ სამიზნე სოფლებსაც, სადაც ფუნქციონირებდნენ ახალგაზრდული სათემო ცენტრები. პროექტის ფარგლებში ახალგაზრდული ცენტრის კოორდინატორებს ჩაუტარდათ ტრენინგი ფასილიტატორის ფუნქციებისა და უფლება-მოვალეობის შესახებ.

პროექტი მიზნად ისახავდა სამოქალაქო პოზიციის ფორმირებას და პასუხისმგებელურ მიდგომას არჩევნებში მონაწილეობისადმი. ურთიერთთანამშრომლობის საფუძველზე ოზურგეთისა და ჩოხატაურის ახალგაზრდული ცენტრების ორგანიზებით, სოფლის დეპუტატობის კანდიდატებისა და სოფლის ახალგაზრდობის მონაწილეობით გაიმართა ე.წ. „მრგვალი მაგიდის შეხვედრები, საერთო ჯამში ჩატარდა 35 ამგვარი შეხვედრა. დეპუტატობის კანდიდატებს, ახალგაზრდული სათემო ცენტრების ორგანიზებით, თითოეულ სოფელში დაახლოებით 100 ადამიანი ხვდებოდა. კანდიდატები წარმოადგენდნენ საარჩევნო პროგრამებს, ხოლო მოსახლეობა საკუთარ მოსაზრებებს უზიარებდა და მწვავე შეკითხვებით მიმართავდა მათ, აქცენტი კეთდებოდა სოფლის ახალგაზრდობისა და მაცხოვრებლების აქტიუალურ პრობლემებზე.

ამ საქმიანობამ ახალგაზრდული ცენტრების წევრებს საშუალება მისცა უკეთ გაცნობოდნენ საარჩევნო კანონმდებლობას, შეეძინათ გარკვეული ტიპის პრაქტიკა მოსახლეობასთან ურთიერთობის დამყარებაში და წინასაარჩევნო პერიოდში მოსახლეობის მობილიზების გამოცდილება და უნარ-ჩვევები.

Consequently, Ozurgeti municipality received applications concerning minimum 2 problems of each village (total 14 applications) and funded corresponding projects. As of today the projects have already been completed. It must be noted that members of the Community Youth Centers closely monitored the project implementation. As a result, the quality of project implementation was rather good, unlike the quality of municipal projects implemented in other (non-target) villages.

The project "We Can Make a Change" was jointly implemented by the public organization "Council of Student Youths" (Ozurgeti) and the Youth Center "Progressi" (Chokhatauri). The goal of the project was popularization of local self-government elections held May 30, 2010. The Project was specially focused on rural electorate. Geographically, the Project covered Ozurgeti and Chokhatauri municipalities, including those target villages that had Youth Community Centers. Within the Project framework, coordinators of Youth Centers were trained in facilitators' skills, rights and obligations.

The goal of the Project was formation of civil responsibility and responsible attitude towards participation in elections. Through cooperation, Ozurgeti and Chokhatauri Youth Centers organized total 35 Round Table meetings with participation of the village candidates and youths. The CYCs ensured that about 100 villagers attended meetings with deputy candidates in each village. The candidates presented their programs while the population expressed its views and asked hard questions, stressing urgent problems faced by local youths and the whole population.

This Project gave the young people an opportunity to improve their knowledge of the election law, gain experience in public relations and develop skills of mobilizing the population during pre-election periods.

▶ სათემო ცენტრებმა პროგრამის ფინანსური მხარდაჭერის გარეშე შეძლეს მრავალი პრობლემის მოგვარება საკუთარი ძალებითა თუ სხვა ფონდებიდან მოპოვებული ფინანსებით. ზოგიერთი მათგანი უკვე დარეგისტრირდა საზოგადოებრივ ორგანიზაციად, ხოლო რამდენიმე მათგანი ამას უახლოეს მომავალში გეგმავს.

▶ Community Centers managed to solve many problems even without any support from the Center of Strategic Research and Development, with the use of their own resources or financing received from other funds. Some of them have already been registered as civic organizations while others are planning to do so in the nearest future.

2010 წელს სოფელ ფშაველში არსებულმა სათემო ცენტრმა „აისი“ და მის ბაზაზე მოქმედმა ქალთა საბჭომ ერთობლივად განახორციელა ფონდ „ტასოს“ მიერ დაფინანსებული პროექტი სახელწოდებით „უკეთესი მომავლისთვის“.

პროექტის ფარგლებში სოფლად მცხოვრებ აქტიურ ქალებს სხვადასხვა სახის ტრენინგ-სემინარებით ლიდერისთვის საჭირო უნარ-ჩვევები განუვითარეს, რათა, სათემო ცენტრთან ერთობლივად, აქტიური მონაწილეობა მიეღოთ სოფლის პრობლემების მოძიებაში, საჭიროების შემთხვევაში ამ პრობლემების მუნიციპალიტეტამდე მიტანასა და შედეგებისდაგვარად მოგვარებაში.

ქალბატონებს ჩაუტარდათ ტრენინგები შემდეგ საკითხებზე: პროექტების წერა; ლიდერობა და გუნდური მუშაობა; ტურიზმის და ბიზნესის განვითარება; ასევე სემინარები სხვადასხვა მათთვის აქტუალურ საკითხებზე.

In 2010 the Community Center "Aisi" of the village Pshaveli and the Women's Council operating at its basis jointly implemented a Project "For the Better Future".

Within the framework of this Project, active women living in the village received different trainings in order to develop skills necessary for leaders so that they are able to participate in identification of problems faced by the village and, if necessary, informing the municipality about them and finding possible solutions.

The women received trainings in the following areas: writing of projects, leadership and team work, tourism and business development, seminars on different topical issues.

The Project helped women to develop new professional skills. They studied the basics of the English language, computer, and processing of thick felt so that they could make their contribution to the family income and the village development.

პროექტი ქალებს დაეხმარა ახალი პროფესიული უნარ-ჩვევების შეძენაში. მათ შეისწავლეს ინგლისური ენის და კომპიუტერის საფუძვლები, თექაზე მუშაობა, რათა შეძლონ წვლილი შეიტანონ ოჯახის და სოფლის განვითარებაში.

პროექტის დასრულების შემდეგ ქალებმა არა მარტო შეიძინეს სხვადასხვა უნარ-ჩვევები, არამედ გახდნენ უფრო მეტად თავდაჯერებულები და აქტიურნი. მათი ახალი იდეების საფუძველზე სათემო ცენტრმა მოამზადა და განახორციელა კიდევ ორი პროექტი: 1. „მარჯვე ხელები“, რომლის ფარგლებშიც მათ დამატებით შეისწავლეს კერვა, 2. „ჩვენ ვსწავლობთ“, ამ პროექტის ფარგლებში ქალებმა მიიღეს მათთვის აქტუალურ ჯანდაცვით საკითხებზე ინფორმაცია (პროექტი განხორციელდა „სტრატეგიული კვლევებისა და განვითარების ცენტრის“ ფინანსური მხარდაჭერით).

Upon the end of the Project the women not only acquired different skills but also increased their self confidence and became more active. Based on their new ideas the Community Center prepared and implemented two more projects: 1. "Adroit Hands" within which the women learned dressmaking; 2. "We are Learning" within which the women received necessary knowledge on healthcare issues (the Projects were implemented with financial support of the CSRDG).

სათემო ორგანიზაციამ „ლელი I“ 2009 წელს „სტრატეგიული კვლევების და განვითარების ცენტრის“ დაფინანსებით განახორციელა პროექტი „მრავალფეროვნება და ტოლერანტობა“, 2010 წელს კი „მშვიდობის კორპუსი საქართველოში“ დაფინანსებით უფრო მასშტაბურად განავითარა იგივე ინიციატივა პროექტით „ტოლერანტობა ახალგაზრდულ ურთიერთობებში“. განხორციელებული პროექტების ფარგლებში ერთმანეთს გაეცნენ და დაუმეგობრდნენ ლაგოდეხის მუნიციპალიტეტში მცხოვრები 100-მდე სხვადასხვა ეროვნების (ოსი, ქართველი და აზერბაიჯანელი) და სასკოლო ასაკის ახალგაზრდები.

ახალგაზრდები ოთხი დღის განმავლობაში ხვდებოდნენ ერთმანეთს, მათთვის იგეგმებოდა და ხორციელდებოდა ტრენინგები თემებზე „მრავალფეროვნების მართვა“ და „ლიდერობა და გუნდური მუშაობა“. ტრენინგები განხორციელდა როგორც ორგანიზაციის ოფისში, ისე ბუნების წიაღში. პროექტში ჩართული ახალგაზრდებისთვის გაიმართა კულინარული და ფოლკლორული ფესტივალი, სადაც მონაწილეებმა წარმოადგინეს კერძები ტრადიციული სამზარეულოდან, ფოლკლორული ცეკვები და სიმღერები.

მონაწილეთა ახალგაზრდისთვის დაიგეგმა ექსკურსიები, რომელთა მიზანი იყო ახალგაზრდებს გაეცნოთ ერთმანეთის რელიგიურ, კულტურული მემკვიდრეობები, და ამასთანავე გაეცნობოდნენ საქართველოს ისტორიულ ძეგლებს. ექსკურსიების შედეგად ახალგაზრდებმა მოინახულეს სხვადასხვა ისტორიული ძეგლები და ღირსშესანიშნავი ადგილები.

ყოველივე ზემოთ აღნიშნულმა პროექტი ბავშვებისთვის საინტერესო და დაუფინყარი გახადა, ხოლო მათი მეგობრობა დღემდე გრძელდება.

In 2009 the Community Organization "Leli 1" implemented the project "Diversity and Tolerance" with funding provided by the CSRDG, while in 2010 expanded the same initiative in the Project "Tolerance in the Relations of Young People" with funding provided by the "Peace Corps in Georgia". Within this Project young people living in Lagodekhi Municipality, of different nationalities (Ossetians, Georgians and Azerbaijanians) and school ages, got to know each other and became friends.

During the project the young people met each other and attended interesting trainings on the following topics: "Diversity Management" and "Leadership and Team Work". Trainings were conducted in the organization's office as well as in nature. Culinary and folklore festivals were organized for the young people involved in the project. The participants prepared national dishes, danced folk dances and sang folk songs.

Excursions were planned in order to acquaint young people with each other's religious and cultural traditions as well as Georgia's various historic monuments and sights.

All abovementioned events made the Project interesting and unforgettable for the children while their friendship still continues.

- ▶ რამდენიმე სათემო ცენტრმა მოსახლეობისათვის ფასიანი მომსახურების შეთავაზება დაიწყო. მართალია, ამ ეტაპზე ეს მხოლოდ ერთეული შემთხვევებია, თუმცა სხვა სათემო ცენტრებშიც შეინიშნება მსგავსი საქმიანობის დანერგვის სურვილი. ვფიქრობთ, ეს კარგი წინაპირობაა ამ სათემო ცენტრების მდგრადობის შესანარჩუნებლად და პროგრამა კვლავ ხელს შეუწყობს მათი ამ მიმართულებით განვითარებას. ამგვარ მომსახურებას დიდი მნიშვნელობა აქვს სათემო ცენტრის მუშაობისათვის, ერთის მხრივ, ხელს უწყობს სათემოს მისიის შესრულებას - მიაწოდონ საჭირო და თანაც დეფიციტური მომსახურება მოსახლეობას, და მეორეს მხრივ, ამგვარი საქმიანობა მათთვის შემოსავლის დამატებითი წყარო ხდება.
- ▶ Several Community Centers started offering paid services to the population. It is true that at this stage there are only few such cases but other Community Centers also demonstrated the willingness to start the same practice. We think that this is a good precondition for sustainability of Community Centers. The Program will continue supporting this development. Provision of such services is extremely important for operation of Community Centers. On the one hand this will promote implementation of the Community Centers' mission - delivery of needed deficit services to population while on the other hand this will be an additional source of funding for Community Centers.

სოფელ გულგულას სათემო ცენტრი და სამკერვალო

საჯარო შეხვედრებზე თემში არსებული პრობლემების კვლევის შედეგად მიღებული ინფორმაციის საფუძველზე 2009 წელს მომზადებული პროექტის ფარგლებში (დაფინანსება „სტრატეგიული კვლევების და განვითარების ცენტრი“), ქალბატონების დაუსაქმებლობის და ცხოვრების მძიმე პირობების გაუმჯობესების მიზნით, 30 ქალმა შეისწავლა საკონდიტრო საქმიანობა და სტილისტის ხელობა. ამ ქალბატონებიდან 4 დასაქმდა.

პროექტის განხორციელების შედეგად ქალბატონები გააქტიურდნენ და დაიწყეს სათემო ცენტრის წარმომადგენლებთან საკუთარ პრობლემებზე და ახალ იდეებზე საუბარი.

ერთ-ერთი ასეთი რეალიზებული იდეის შედეგად სათემო ცენტრის მონაწილეობით ჩამოყალიბდა საბუნების კერვისა და ქსოვის შესწავლის კურსები, მოეწყო და აღიჭურვა სამკერვალო, დაფინანსება „ამერიკის მთავრობის მშვიდობის კორპუსის წარმომადგენლობა საქართველოში“. ეს ხელსაქმე შეისწავლა 24-

Village Gulgula's Community Centre and a Dressmaking Shop

The community problems were identified at public meetings. In 2009, based on the research findings, a project was prepared with financial support of CSRDG. The goal of the Project was to improve employment and difficult living conditions of women. 30 women mastered confectionary and hairdressing professions. Four of these women found jobs.

As a result of this Project women became more active and started to discuss their problems and new ideas with the Community Center representatives. Consequently, one of such ideas was actually implemented with participation of the Community Center - dressmaking and knitting courses were organized and a dressmaking shop was arranged and equipped thanks to the funding allocated by the **US Peace Corps in Georgia**. 24 women studied needlework. The Project had such a high resonance that the dressmaking shop became popular far beyond the village boundaries. Residents of the neighboring villages also decided to learn the craft. Besides, they frequented the dressmaking shop in order to purchase its products.

მა ქალბატონმა. პროექტის რეზონანსი იმდენად დიდი აღმოჩნდა, რომ სამკერვალოს პოპულარობა სოფლის საზღვრებს გასცდა. მეზობელი სოფლის მაცხოვრებლებმაც გადანყვიტეს ამ ხელობის შესწავლა, ასევე პროდუქციის შექმნის მიზნითაც ხშირად აკითხავენ სამკერვალოს.

სამკერვალოში გაგრძელდა შემსწავლელი კურსები და დამატებით 30 ქალბატონმა შეისწავლა კერვა. ჯამში 60-მდე ქალმა შეისწავლა აღნიშნული ხელსაქმე და 3 მათგანი კი უკვე ადგილზეა დასაქმებული, შესაბამისად, სამკერვალო აგრძელებს აქტიურ ფუნქციონირებას.

ამჟამადაც სოფელში, სათემო ცენტრის ბაზაზე, აქტიურად მოქმედებს სამკერვალო, სადაც იკერება საბუნები და ტანსაცმელი. სამკერვალოს მომსახურებით სარგებლობს როგორც მთელი სოფელი (ემსახურებიან შეღავათიანი ფასით), ისე მეზობელი სოფლის მოსახლეებიც. აქ არსებული სასიამოვნო გარემო კი უფრო მეტ ადამიანს იზიდავს და დამატებითი - ყოველდღიური ყოფითი პრობლემებისგან განტვირთვისა და ახალი იდეების გაზიარების - ფუნქციებიც შეიძინა. სამკერვალოში დასაქმებული ქალბატონები აქტიურად მონაწილეობენ სათემო ცენტრის პროგრამის სხვადასხვა ღონისძიებებშიც, რადიკალურად შეიცვალა მათი ცნობიერება და ფსიქოლოგიური ფონი.

The dressmaking course was continued and 30 more women learned needlework at the dressmaking shop. In total 60 women learned dressmaking. Three of them are already employed locally and the dressmaking shop continues to function.

At present the dressmaking shop is still operating in the village on the base of Community Center. It produces blankets and apparel. Its services are used not only by the residents of this particular village (who receive services at discounted prices) but also population of neighboring villages. Pleasant environment attracts even more people and the dressmaking shop also acquired an additional function - it is a place where the village population can get away from everyday concerns and share new ideas with each other. Women working at the dressmaking shop take an active part in different events organized by the Community Center. Their mentality and psychology has changed radically.

სათემო კავშირი „ჰერეთი“

ლაგოდეხის მუნიციპალიტეტში მდებარე სოფელ ჰერეთისკარში ცხოვრობს 1989 წლის აჭარის სტიქიური მოვლენების დროს დაზარალებული მოსახლეობა, სულ 130 კომლი.

მოსახლეობის გამოკვლევის შედეგად გამოვლენილი არა ერთი პრობლემა გადაწყდა სათემო ახალგაზრდული ცენტრი „ჰერეთის“ თაოსნობით. კერძოდ, სოფელში არსებულ ერთადერთ საბავშვო ბაღს ჩაუტარდა კაპიტალური რემონტი, გაიწმინდა ქუჩის სანიაღვრე არხები. „სტრატეგიული კვლევებისა და განვითარების ცენტრის“ დაფინანსებით აშენდა საზაფხულო კლუბი. სოფელში არ არსებობდა არანაირი კულტურული და გასართობი დაწესებულება, არ არის სამედიცინო პუნ-

The Community Center "Hereti"

In 1989, 130 families from Adzharia who suffered from the natural disaster were resettled to the Heretiskari village of Lagodekhi municipality. Many problems identified during research were solved by the Community Youth Center "Hereti". Namely: the only village kindergarten was rehabilitated; floodwater ditches were cleaned; a summer club was built with funding provided by the Center of Strategic Research and Development. The village did not have any cultural or entertainment institutions. There is no medical institution in the village which is 30 km away from the regional center. The traditional activity of the population resettled to the Heretiskari village from the high mountain region of Adzharia was cattle breeding. After settling on the fertile land of Kakheti they received an opportunity to start growing vegetables and arranging greenhouses. This could give the peasants an additional source of income and improving welfare of the village.

In order to develop production of vegetables and use of greenhouses, the village population needed corresponding equipment. The village did not have its own tractor. Since rented tractors were available only during a limited period, a big area of the land (2.5 hectares) remained uncultivated.

The Community Youth Center "Hereti" won a grant competition announced by the Center of Strategic Research and Development for support of social entrepreneurship and bought a mini-tractor. This purchase enabled them to provide services to the village population at minimum prices, taking into account the seasonal periods, which is a considerable benefit for the population.

ქტი, არადა სოფელი რაიონული ცენტრიდან დაშორებულია 30 კილომეტრით. სოფელ ჰერეთისკარში, ძირითადად, აჭარის მაღალმთიანი რეგიონიდან გადმოსახლებული მოსახლეობისთვის ტრადიციული საქმიანობა მესაქონლეობაა. კახეთის მხარეში ნოყიერ მიწებზე დასახლებამ ამ სოფლის მოსახლეობას სტიმული მისცა მეცხოველეობის გარდა, მებოსტნეობა-მესათბურეობის საქმიანობაც დაენყო, რაც გლეხისათვის დამატებითი შემოსავლის წყარო და სოფლის გაძლიერების საფუძველი გახდებოდა.

სოფელში მესათბურეობა-მებოსტნეობის განვითარების მიზნით, მოსახლეობისათვის აქტუალური პრობლემა გახდა სოფელში საკუთარი შესაბამისი ტექნიკის არსებობა. სოფელს საკუთარი ტრაქტორი არ გააჩნდა, მინაზე მუშაობის ვადაში ტრაქტორის დაქირავებაზე შეზღუდვის გამო სავარგულების დიდი ნაწილი (2,5 ჰა) დაუმუშავებელი რჩებოდა.

სტრატეგიული კვლევების და განვითარების ცენტრის სოციალური მენარმეობის ხელშეწყობის საგრანტო კონკურსში „ჰერეთის“ სათემო ცენტრის პროექტის გამარჯვებით შეიძინეს მინი-ტრაქტორი. ამ შენაძენმა შესაძლებელი გახდა სოფლის მოსახლეობის მომსახურება აგრო-ვადების გათვალისწინებით, ეს კი ადგილობრივი მოსახლეობისათვის აგრო-ვადების დაცვით და მინიმალური ფასით მომსახურების საშუალებას ქმნის, რაც ადგილობრივი მოსახლეობისათვის დიდი შედეგია.

2010 წლის შემოდგომაზე, მიუხედავად იმისა, რომ ტექნიკა სექტემბერში შეიძინეს, ორგანიზაციამ უკვე მოასწრო მინი-ტრაქტორის დატვირთვა, ხოლო მომავალი წლიდან აგრო-სეზონის მანძილზე სრული დატვირთვით იმუშავებს.

სოფელ ჰერეთისკარში ბევრი მრავალშვილიანი და სოციალურად დაუცველი ოჯახია. ამ გარემოების გათვალისწინებით, სათემო ცენტრმა ტრაქტორით მომსახურებაზე მათთვის შეღავათები დაანესა.

მომსახურებიდან შემოსული შემოსავალი მომარდება სათემო ცენტრის განვითარებას და სოფლისთვის ახალი პრობლემების მოგვარებას.

In autumn 2010, despite the fact that the equipment was purchased in September, the Community Youth Center still managed to provide services, while next year the mini-tractor will be working at full load during the whole season.

There are many large families with many children as well as socially vulnerable families in the Heretiskari village. The Community Youth Center "Hereti" took into consideration and set the discounts for them.

Income received from services is used for the development of the Community Youth Center and solution of new problems.

ՆԱՄԱՅՄ ԵՎԵԹՐԻՆ

ԵՎՅԻՅԱՆ ԿԱՆԱԵՎՈՒԹՅՈՒՆ

Երևանի Գյուլուսյան

Ձյ, կը լինի Երևանը ինչպես լինում էր

Երևանը մի փոքր քաղաք էր, որտեղ մեծ թվով բնակիչներ էին ապրում, որոնք իրենց համայնքը համարում էին իրենց քաղաքը, որտեղ իրենց համայնքը համարում էին իրենց քաղաքը, որտեղ իրենց համայնքը համարում էին իրենց քաղաքը...

Երևանը լինում էր մի փոքր քաղաք, որտեղ մեծ թվով բնակիչներ էին ապրում, որոնք իրենց համայնքը համարում էին իրենց քաղաքը, որտեղ իրենց համայնքը համարում էին իրենց քաղաքը...

Երևանը լինում էր մի փոքր քաղաք, որտեղ մեծ թվով բնակիչներ էին ապրում, որոնք իրենց համայնքը համարում էին իրենց քաղաքը, որտեղ իրենց համայնքը համարում էին իրենց քաղաքը...

Երևանը լինում էր մի փոքր քաղաք, որտեղ մեծ թվով բնակիչներ էին ապրում, որոնք իրենց համայնքը համարում էին իրենց քաղաքը, որտեղ իրենց համայնքը համարում էին իրենց քաղաքը...

Երևանը լինում էր մի փոքր քաղաք, որտեղ մեծ թվով բնակիչներ էին ապրում, որոնք իրենց համայնքը համարում էին իրենց քաղաքը, որտեղ իրենց համայնքը համարում էին իրենց քաղաքը...

Երևանը լինում էր մի փոքր քաղաք, որտեղ մեծ թվով բնակիչներ էին ապրում, որոնք իրենց համայնքը համարում էին իրենց քաղաքը, որտեղ իրենց համայնքը համարում էին իրենց քաղաքը...

Երևանը լինում էր մի փոքր քաղաք, որտեղ մեծ թվով բնակիչներ էին ապրում, որոնք իրենց համայնքը համարում էին իրենց քաղաքը, որտեղ իրենց համայնքը համարում էին իրենց քաղաքը...

Սեյրաբեկյանի
Երևանի Գյուլուսյան

CYC MEMBER'S NOTES

*The Gulgula Village**My Village, the Community Center and Me*

Every person has a purpose in his life - a concrete incentive for overcoming difficult obstacles and moving forward in a dignified manner, so that later on, looking back at the past, one can be proud that the life has not been lived in vain. There are people who not only value work but also do it with a lot of enthusiasm.

For me the Community Center is a source of such stimulus. I often think - and ask myself this question: what if the Center has not existed?! What kind of a person would I be and what would happen to our village? The answer is obvious - everything would remain as before, engulfed in "darkness"; dormant, passive, deprived of the vital force - a village that merely exists on a small plot of land and is known to very few people.

What kind of a person would I be? Someone not distinguished from everybody else, because I also live in this village. I would drift along the flow of life. It would never occur to me to deviate from this path and do something that would awaken the village from its deep sleep, showing its population that one must not go on like this. There is better life outside our village and all we need to do is to wish to become part of this better life. It is not worth to continue the old lifestyle. The main thing is that this change has occurred, thanks to God. We saw the light that warmed our village, melted the ice of inertness and sadness and lit a spark of hope in the population. The most important thing is that it demonstrated the force of joint effort, the importance of setting common goals and correct ways of achieving desired results regardless the fact that part of the population does not believe in it. Some people thought that the spark would soon be extinguished and their hopes would discolor, but a miracle happened and the spark turned into fire.

We, young people, stood together, unified our efforts, our mental and physical capacity and formed this team with the help of the Center of Strategic Research and Development.

Everything started on that day, because there has been nothing before " and is still going on " We have implemented numerous projects, solved numerous problems and proved to everyone that we could do something, that we could move forward and that it appears we also exist.

With the help of the Community Center personally I have overcome my second ego that used to imprison me within a certain framework and would not allow me to be more daring and sociable, someone thinking not only about my own welfare but also about the fate and misfortunes of others and trying to help them somehow. It is only now that I realized that nothing can be better and more pleasant than the feeling that people appreciate your work and the happiness you see in so many eyes. This makes you believe in yourself and gives you an incentive to do more, significantly increasing productivity of your work.

The Community Center is a revitalizing force for me and my village. It made us all understand the purpose of our life and realize that we are also part of the civilized world; we can also live without fear for tomorrow, believing that we will be able to create better future.

*Anna Sandoshvili
Community Center "Gulgula"*

*The Chokhatauri village**From the Foundation up to Now*

At the end of the 20th century an active process of civic (including community based organizations) sector formation started in Georgia. Similarly, this process took place in Chokhatauri district too. The only difference was that NGO formation here was spontaneous and short term.

In 2005, an idea was born to establish an effective NGO. About 20 young people of different ages and professions formed a team, organized meetings, raised issues and expressed different ideas. Several problems were identified and the main effort of the organization was directed to address them.

In April 2006 the team was established as a registered non Governmental Organization – the Youth Center Progressi. Taking into account that the team members lacked experience in writing projects, cooperating with different foundations, finding and attracting donors and had poor material and technical resources and skills, the Youth Organization Progressi got in long term partnership with the Center of Strategic Research and Development of Georgia. Little by little the cooperation reduced problems as the team acquired necessary knowledge and experience. The team started writing small but interesting projects and searching for funds needed for their implementation. Gradually, the team implemented several short and long term projects in different areas.

The educational nature of activities implemented by the organization, free computer courses organized by the Porgeressi and possibility of using internet made NGO very well known in the region.

Constructive and effective cooperation of the NGO with the municipal authorities resulted in several joint projects. Cooperation with other regional and national NGOs turned Progressi into a part of different coalition networks. Deeper local contacts gave the NGO an opportunity to establish friendly relations and cooperation with NGOs from foreign countries (Lithuania, Moldova and Poland), implementing joint projects and exchanging experience.

The organization carried out many interesting projects. Gradually, small sports competitions and entertainment activities were followed by projects in the field of education and culture, rehabilitation and social integration of children with limited abilities, protection of interests of socially vulnerable population and enhancement of public awareness on environmental issues.

In order to achieve its goals and objectives the organization needs to implement projects which will provide additional funds, besides grants. E.g.: in 2010 the organization implemented a joint Georgian-Polish project – “Enamel Art Course” within which students are taught to make different enamel items. This can become the source of own income for the organization.

Finally it can be stated, that starting from the date of its foundation up to now the organization gained certain knowledge, experience, friends, and partners and, with their support and cooperation, the Progressi is still undertakes work very much needed for the population in our region ...

*Laza Tsintsadze, Executive Director
Youth Organization “Progressi”*

